

וקראת לשבת עונג

אלון מרני בפאכע באקציע ובסולת פלאז

גליון מס' 693

אחרי מות קדושים

ח' באייר התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סליבה ע"ה | לע"נ שלמה יחיאל בן שבה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהיה בת מנוחה ע"ה

לע"נ מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל, מרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חביבה זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

מהיכן שטרות אלה?

סיפר רב קהילה בחו"ל את שראו עיניו, באחת ההזדמנויות שהיה בביתו של מרן, היה צריך לתת לנכדו סכום כסף עבור סיבה מסוימת, ולאחר שנתן שאלו הנכד סבא!

מהיכן שטרות אלה?

מרן ראה את פליאתו ולא הבין עד שנענה הנכד שאלו לא שטרות כסף אלא של משחק מונופול, ואז השיבו מרן ראיתי על הרצפה שטרות אלו ולא הבנתי מי זרקם לכן אספתים ושמרתים ולא ידע כי הם רק שטרות של משחק.

ולא פלא שלאחר פטירתו נמצא בין דפי ספריו סכומי כסף גדולים שתוקפם פג בהחלפת השטרות או צ'קים בסכומים גדולים מלפני שנים רבות, ללמדנו שמרן זיע"א לא ייחס כלל חשיבות לענייני הממון ולענייני עוה"ז שהיו בעיניו למאומה ורק ואך ורק התורה היתה מנת חלקו.

תוציאו את הספות

ועוד מסופר, כשנבחר לרב הראשי לישראל עברו להתגורר מתל אביב לרחוב ז'בוטינסקי בירושלים, וכשהגיעו לדירתם נכחה הרבנית שיש שם ספות מטעם המדינה, ומרן שאל את הרבנית מה זה? ומה הצורך בזה?

וענתה מכיון שבאים אורחים אז שיהיה להם נח לשבת.

נענה מרן ואמר תגידי לאחת מבנותינו הנשואות שיבואו לקחת אותם ולפליאתה השיב: ספה מיועדת למי שמגיע ורוצה לשבת ולא קם, ואילו אני רוצה שאלו שגיעו יגידו מה שרוצים ומיד ילכו. ויהי הדבר לפלא עד כמה הקפיד על ניצול הזמן.

סיפר אחד מגדולי ראשי הישיבות שליט"א שהכירו בנעוריו בישיבת פורת יוסף שכאשר היה אוכל את ארוחותיו היה מבקש ממנו אם יוכל לקרוא לפניו משניות כדי לנצל את הזמן.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

"שימו לבכם על דרכיכם!"

יש איזו הקבלה בין ימי הספירה והאבלות שאנו נוהגים בימים אלו על פטירת עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, ובין פרשת השבוע הפותחת ב"אחרי מות שני בני אהרן" ביום חנוכת המשכן. במשנה (תענית) שנינו: "ביום חתונתו" זה מתן תורה, "וביום שמחת לבו" זה בנין בית המקדש, שיבנה במהרה בימינו אמן. והנה, תלמידי רבי עקיבא מתו בימי ההכנה למתן תורה, ונדב ואביהוא ביום חנוכת המשכן, הלא דבר הוא! שני אסונות נוראים - "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיו" וארעו "ביום חתונתו וביום שמחת לבו", עירבבו השמחה! מדוע? והרי אמרו שנדב ואביהוא והזקנים ראויים היו למות במעמד הר סיני אלא שהקב"ה האריך אפו כדי שלא לערבב את השמחה. ומדוע כאן השבית את השמחה?

למגיד מדובנה זצ"ל היה לכך הסבר. במשל, כדרכו. מעשה במלך שהחליט לבנות עיר בירה מהמסד עד הטפחות, מטרופולין לשם ולתהילה. סלל דרכים והיתווה שכונות, נטע שדרות ושתל גנים, הקים ארמון מלוכה וקרית ממשלה. קרא לחכמי ושאלם: "כלום חסר בעיר דבר?" אמרו לו: "אם רצונך להוציא מוניטין לעיר, הקם בה גם בית חולים מפואר והעמד בראשו את גדול הרופאים בעולם!" מיד ניתנה הפקודה, ובית החולים הוקם. גם הרופא המפורסם אותר, והוצע לו שכר עתק. כלי התקשורת סיקרו את בואו, דיווחו על החולה הראשון שהגיע ועל הטיפול המסור שקיבל בבית החולים המשוכלל. יום יום סיפרו על הדרדרות המחלה, עד שהודיעו על פטירתו...

היתה זו מכה ליוקרתו של הרופא, ומכה ליוקרת המטרופולין. המלך קרא לרופא וביקש הסבר: מדוע התחיל טיפולו בחולה חשוך מרפא, נטע תקוות ואיכזב?

קד רופא ואמר: "הנני ואסביר! שכרוני בכסף מלא, שמי הטוב הולך לפני, ובצדק. אבל כשראיתי את קבלת הפנים שנערכה לי, ואת הסיקור בתקשורת, נחרתי. ולא משום שדאגתי למוניטין שלי. לא נשקפת לו סכנה. אבל חשתי שההמונים יאמרו: 'יש לנו בית חולים משוכלל ורופא נודע לתהילה ששמו הולך לפניו, וירשו לעצמם לזלזל בהוראות הרופאים ובשמירת גדרי הבריאות. יאכלו כל דבר אסור ומזיק, ויסמכו עלי שאחלצם מכל פגע וארפא כל מדווה. ומי כמוני יודע שכח הרפואה מוגבל, ואין ביד הטוב שברופאים להביא מזור לכל מחלה וארוכה לכל מכה!"

לפיכך שמחתי כשראיתי, שהחולה הראשון שהגיע נגוע במחלה אנושה וחשוכת מרפא. בכונה תחילה נטעתי אשליית ואישפזתי בבית החולים, וטיפלתי בו במסירות למרות שידעתי שגורלו חרוץ. כי ביקשתי לזעזע את הבוטחים בי בלא סייג, ולהודיעם שאם לא יתנו יד וישמרו בעצמם על בריאותם, עלולים הם להגיע לאותו מצב. ולפיכך ישמרו על עצמם שלא יגיעו למצב דומה, ולא יחשפו עצמם בקלות ראש לסכנה!"

קיבל המלך דבריו, ושיבחו על תבונתו. והנמשל, מובן. הקדוש ברוך הוא נתן לעמו את התורה, אוצר כל כלי חמדה, ותבלין ליצר הרע. אבל דוקא כאן רובצת הסכנה, שיחשוב הלומד כי די בלימודו ואינו חייב לעמול על מידותיו. מה עשה הבורא יתברך, דוקא בימי ההכנה למתן תורה החיל את מידת הדין בעשרים וארבעה אלף התלמידים שלא נהגו כבוד זה בזה. לומר לך, שכשם שאם אין תורה אין דרך ארץ אמיתית, כך אם אין דרך ארץ אין תורה!

ועוד, והיה מקום לחשוש שעלולה להתגנב המחשבה שהנה הותרה הרצועה, שיכול האדם לחשוף עצמו לעוונות ופשעים ולסמוך על כפרת המשכן וקרבתו, וכפרת הקטורת ובגדי הכהונה. מה עשה הקדוש ברוך הוא, החיל את מידת הדין על שני בני אהרן בגין חטאם, ונוכחו הכל לדעת שעליהם להשמר ולהזהר מעבירות!

זה לקח הפרשה ולקח התקופה: "כה אמר ה' צבאות, שימו לבכם על דרכיכם" (חגי א'): אם בארזים נפלה שלהבת, אם בנדב ואביהוא ובתלמידי רבי עקיבא פגעה מידת הדין, כמה עלינו להשמר ולהזהר, ולהעטיר לרחמים!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" (יה,ה).

אם האדם שומר את מצוות ה' כראוי, שכרו מובטח מאת ה' - וחי בהם! ידועה ירושלים בגבאי הצדקה שבה. ומעשה באחד הגבאים, ר' יחזקאל שמו, שעסק פעם אחת במצוות הכנסת כלה יתומה שביתה ריקם, אין כל במהלכו, הגיע לביתו של ר' יוסף שהיה ידוע כעשיר מופלג. הקיש ר' יחזקאל על דלת הבית המפואר. הדלת נפתחה על ידי ר' יוסף עצמו, והנה עצב רב היה נסוך על פניו.

מה קרה? שאל ר' יחזקאל.

אנא - אמר רבי יוסף - סלח לי על שאיני יכול כרגע להתפנות אליכם, בננו היחיד חלה במחלה קשה, והרופאים אינם יודעים לתת מזור למחלתו... ישמע כבודו אלי - אמר ר' יחזקאל - בכל בוקר אנו אומרים בתפילה: "אלו דברים שאדם אוכל פיאותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא... וביקור חולים והכנסת כלה ולווית המת"... חכמים הכניסו את מצוות "הכנסת כלה" באמצע, בין "ביקור חולים" ל"לווית המת" כי באו ללמדנו בכך, שמצוות הכנסת כלה בכוחה להגן ולשמור, וסגולה מיוחדת יש למצווה זו לרפא חולים.

שמע ר' יוסף את דברי ידו, ניגש לחדר הסמוך, ולאחר זמן מועט חזר, ובידו כל הסכום הדרוש להכנסת הכלה.

כעבור שעות מועטות חל שיפור רב במצבו של הבן, ולאחר זמן לא רב, קם ממיטת חוליו בריא ושלם!

"אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'" (יה,ה).

מבאר רש"י: "וחי בהם" - לעולם הבא. "אני ה'" - נאמן לשלם שכר. בגמרא מסכת סנהדרין (דף צ,): אמרו חז"ל: "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא!"

לכאורה קשה - שאל רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים" - הרי במסכת מגילה (דף כח) אמרו חז"ל: "כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא", והרי לכל ישראל יש חלק לעולם הבא, ומדוע אמרו שהלומד הלכות יש לו חלק לעולם הבא?

אלא - אמר ה"חפץ חיים" - הדבר מוסבר על פי משל:

עשיר גדול אחד ערך חתונה לבנו. שלח העשיר שליח מיוחד לרב העיר כדי להזמין לחתונה. כאשר הגיע הרב לחתונה, יצא העשיר לקראתו והובילו בכבוד גדול לשבת ב"מזרח", שם הניח לפניו ממבחר המאכל והמשקה שבחתונה. עני אחד, אף הוא מתושבי העיר, שמע על החתונה המפוארת, ומיהר אל האולם. והנה כאשר הגיע, לא יצא איש לקראתו, ואיש לא הזמין לשבת...

עמד העני בפניה, וכיבד את עצמו בקצת משיירי המאכלים שנתרו... אמת - סיים ה"חפץ חיים" - כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא! אולם הלומד שתי הלכות בכל יום הרי הוא כאחד מחשובי המוזמנים, ומזומן לו מקום מכובד והגון.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

ישנו סיפור מפורסם על אותו גביר שביקר בביתו של מרן ה'חפץ חיים זי"ע, וראה שביתו כמעט ריק מרהיטים, והמעט שישנם, ישינם ורועעים. שאל הגביר את ה'חפץ חיים': "רבינו! היכן הרהיטים שלך?", "והיכן שלך?" - השיב לו ה'חפץ חיים' בשאלה. "שלי?" - התפלא הגביר - "בבית!". "ומדוע אינך איתך כאן?" - המשיך ה'חפץ חיים' לשאול את הגביר. "מדוע אני צריך אותם כאן? אני רק בדרך..." השיב הגביר. "גם אני רק בדרך" - ענה לו ה'חפץ חיים' - "בעולם הזה אנחנו בדרך לעולם הבא..."

יריד גדול היה מתקיים מידי שנה בעיירה 'זלווה' פלך גרודנא. תושבי העיר היו מצפים כל השנה ליריד, הם היו משכירים לסוחרים היריד כל חדר ופינה בביתם, ומהרווחים היו משתכרים במשך השנה כולה. תקופת היריד היתה מייגעת ומפרכת עבור תושבי העיר, ואף היו שוכרים להם אנשים שיעזרו להם בעבודתם, אך כל זה היה שווה, כי כאמור מיריד זה השתכרו התושבים בעין יפה. גם רבנים וראשי קהילות היו מתכנסים ביריד השנתי כדי להתוועד, לשוחח ולתקן תקנות.

באחד הירידים השתתף גם מרן ה'חפץ חיים זי"ע, והוא שמע יהודי מותש שעבד אצל אחד מבעלי הדירות בעיר מתלונן: "מתי יסתיים כבר היריד? אני עייף מאוד וחייב כבר לנוח!"

כששמע זאת בעל הבית שלו גער בו: "שוטה שבעולם! הלאו והיריד ימשך לנצח, הרי מכל דקה אני מרוויח כאן הון רב, אמנם כרגע אני עובד קשה ומתעייף, אבל לאחר מכן אהנה מהרווחים ואוכל לנוח שנה שלמה!". ה'חפץ חיים' האזין ברוב קשב לדו שיח שהתנהל בין העובד ובעל הבית, וכדרכו בקודש למד מהם מוסר השכל לעבודת ה' שלו...

"מה מאושר יהיה האדם שיחיה בעולם הזה כבעל הבית ביריד, שנהנה מייגיעה ומאמץ של כל רגע, כי הוא מכין לעצמו שכר נאה בעולם הבא, ומה אומלל יהיה האדם שיחיה בעולם הזה כעובד ביריד, שרוטן וכוועס על כל מאמץ וידיעה, ואינו מבין שהמאמץ משתלם ושכרו שמור לעולם הבא..."

ואם בירידים עסקין והמוסר מהם לעולם הבא, הנה שיח חכמים נוסף מהגאון רבי פנחס הלוי הורביץ זצ"ל בעל ה'הפלאה'. הוא ישב פעם בביתו באחד מלילות החורף הזועפים ועסק בתורה. לפתע נשמעה דפיקה בדלת. הרב ברחמיו על כל יהודי פתח את הדלת, ואל הבית נכנס יהודי קופא מקור. הרב הושיבו מיד על יד התנור ולאחר שהגיש לו כוס מים חמים, הקשיב לדבריו ולסיבת בואו כך בפתע פתאום, באמצע לילה חורפי שכוה. "ראשית, אני מתנצל שהעזתי לדפוק בשעה כה מאוחרת, אך אני חייב להשיח את צרתי בפני הרב... סוחר אני ואני בדרכי ליריד, והקור והצינה הנוראה מקשים עלי מאוד... בקושי רב הצלחתי להגיע לפתח ביתו של הרב..."

"כבוד הרב רואה" - המשיך היהודי לשפוך את אשר על ליבו, למען יכנסו דבריו אל לב הרב הרחום - "עולם הזה אין לי, תמיד אני טרוד בפרנסתי, מטלטל בדרכים בקור ובחום, האם יהיה לי לפחות עולם הבא...?" "הדבר אינו פשוט כלל וכלל" - השיבו בעל ההפלאה זי"ע - "הדברים קל וחומר, אם כדי להשיג עולם הזה אתה כל כך עמל וטורח, ועדיין אינך משיג, עולם הבא, שכלל לא עמלת להשיגו, על אחת כמה וכמה..."

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

קדוש אני...

הרה"ק מרז'ין זיע"א מפרש את המדרש בפרשת

קדושים על הפסוק "קדושים תהיו" - יכול כמוני, תלמוד לומר קדוש אני, בהסבר הבא: על יהודי להיות קדוש, יכול כמוני - אפשר להגיע לדרגות קדושה גבוהות מאוד כמוני, אבל זאת על ידי שתלמוד לומר - תלמוד לומר לעצמך, קדוש אני - אני קדוש, אני בן מלך!

כדי להצליח בעבודת ד' להתקדם ולהתעלות במעלות התורה והעבודה, על האדם להיות "מכובד", כלומר, להכיר במעלותיו וביכולותיו, וחובתו לדעת שיכול הוא להגיע למעשי אבותיו ולהתעלות עד לדרגת משה רבינו ע"ה.

כהדגשת הרמב"ם במסכת אבות על המשנה "חביב אדם שנברא בצלם", ובהמשך "חביב יתירה נודעת לו שנברא בצלם", שהטובה היא שהודענו על הטובה אשר גמלנו.

מרן הגה"צ רבי לייב חסמן זצ"ל, משיגה ישיבת חברון, חידד את דברי הרמב"ם על פי משל: שני עניים קיבצו נדבות יחד, אחד היה עני בן עני מדורי דורות, לעומתו, השני, לו היה חופר בביתו מתחת התנור היה מגלה אוצר גדול, ובעצם הינו עשיר גדול, וכל סיבובו על הפתחים וקיבוץ נדבות נובעים מחוסר ידיעתו על האוצר הספון בביתו.

אולם בינתיים עד שיבוא אליהו לגלות לו את סודו, ימשיכו שניהם לסבב על הפתחים ולחיות חיי עניות ודלות ואין לאחד שום יתרון על השני.

יהודי קיבל אוצר משמים, נשמה שהיא חלק אלוהי-ממעל. לו קיבלנו מתנה זו ללא שהיינו מודעים לכך, מה היו חיינו שונים מגוי תאילנדי או סיני?! רק על ידי שהתוודענו לאוצרנו, יכולים אנו לשנות את המבט ולחיות חיים רוחניים ומלאי תוכן, כך שאכן "חביב אדם שנברא בצלם", אבל החיבה הגדולה והמיוחדת היא ש"נודעת לו" שאנו יודעים מהאוצר שבקרבנו, ועל ידי כך אנו יכולים לנצל ולממש את הפוטנציאל הגדול.

מחובתו של יהודי לדעת את כוחו, את מעלותיו ולהיכן הוא יכול להגיע.